

Sygn. akt II C 22/20

Uzasadnienie (pkt 2 wyroku z 3 marca 2021 roku)

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zaskarżyła skargą pauliańską darowiznę dokonaną na rzecz pozwanej E. H. przez będącego jej bratem dłużnika powódki – J. P..

Pozwana nie złożyła odpowiedzi na doręczony jej pozew.

Wyrokiem zaocznym z dnia 25 marca 2020 roku Sąd uwzględnił powództwo uznając zaskarżoną czynność za bezskuteczną wobec powódki. W punkcie drugim wyroku zasądzono od pozwanej na rzecz spółki (...) koszty procesu – kwotę 4.451 zł tytułem zwrotu opłaty od pozwu oraz kwotę 5.417 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (wyrok k. 133).

W dniu 22 kwietnia 2020 roku E. H. wniosła sprzeciw od wyroku zaocznego żądając oddalenia powództwa. W sprzeciwie pozwana podniosła brak świadomości i celowości działań dłużnika mających zmierzać do pokrzywdzenia wierzyciela, a także to, że w czasie dokonywania czynności dłużnik J. P. był wypłacalny. Nadto pozwana wskazała, że majątek wystarczający do zaspokojenia się powódki (nieruchomość, której dotyczy toczące się postępowanie o podział majątku wspólnego) posiada także drugi dłużnik spółki – (...), zobowiązany solidarnie i, że na rachunku spółki dłużników znajduje się zajęta przez komornika kwota 28.145,59 zł. (sprzeciw k. 140)

Postanowieniem z dnia 24 listopada 2020 roku Sąd oddalił wniosek pozwanej o zawieszenie rygoru natychmiastowej wykonalności wyroku zaocznego i wyznaczono rozprawę na 24 lutego 2021 roku. (postanowienie k. 205)

W odpowiedzi na sprzeciw strona powodowa podtrzymała dotychczasowe stanowisko wskazując że egzekucja w stosunku do J. P. nadal pozostaje bezskuteczna, a na rachunku spółki cywilnej wystąpił zbieg egzekucji z Naczelnikiem (...) Urzędu Skarbowego w Ł., który korzysta z pierwszeństwa zgodnie z art. 1025 k.p.c.. (pismo k. 215 i załączniki)

W piśmie wniesionym 12 lutego 2021 roku E. H. wskazała, że dłużnik – darczyńca - J. P. posiada rachunek bankowy w banku (...), na którym znajduje się kwota około 100.000 zł, wystarczająca na zaspokojenie pretensji powoda, a konto pozostaje wolne od zajęć egzekucyjnych. Według treści pisma dłużnik zobowiązał się zaspokoić spółkę - wierzyciela. (pismo k. 232)

W piśmie z dnia 23 lutego 2021 roku powódka cofnęła pozew ze zrzeczeniem się roszczenia na skutek dokonania 9 lutego 2021 roku spłaty całości zadłużenia przez J. P.. Jednocześnie powodowa spółka wniosła o zasądzenie od pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego – utrzymanie w tej części wyroku zaocznego. Na uzasadnienie swego stanowiska w zakresie kosztów postępowania, w szczególności interesu powódki w wytoczeniu powództwa, spółka wskazała, że dłużnik dokonał zapłaty z nowo utworzonego rachunku, do którego nie miał dostępu komornik, a o którym informację powzięła pozwana pozostając w porozumieniu z bratem. Podniesiono, że na dzień złożenia pozwu istniały wszelkie przesłanki uwzględnienia skargi pauliańskiej, w tym stan bezskuteczności egzekucji. Powódka wskazała także, że koszty niniejszego postępowania zostały już wprawdzie w całości uiszczone, ale na skutek wyegzekwowania ich na podstawie zaopatrzonego w rygor natychmiastowej wykonalności wyroku zaocznego z dnia 25 marca 2020 roku. (pismo k. 233 i załączniki, w tym potwierdzenie przelewu na kwotę 98.700 zł z dnia 9 lutego 2021 roku.)

Pozwana wniosła o zasądzenie kosztów procesu na jej rzecz od powodowej spółki wskazując, że do zaspokojenia wierzyciela doszło na skutek wskazania przez nią majątku dłużnika, co jest okolicznością zwalniającą obdarowanego z odpowiedzialności z tytułu skargi pauliańskiej . (protokół rozprawy z 24 lutego 2021 roku k. 244)

Wyrokiem z dnia 3 marca 2021 roku Sąd uchylił wyrok zaoczny w punkcie pierwszym i umorzył postępowanie w sprawie, utrzymując orzeczenie w mocy w zakresie punktu drugiego zasadzającego koszty procesu od pozwanej na rzecz strony powodowej.

Rozstrzygając o kosztach procesu Sąd zważył, co następuje:

Rację ma strona powodowa wskazując, za uzasadnieniem orzeczenia Sądu Najwyższego (postanowienie z 14 maja 1966 roku I PZ 30/66), że fakt zaspokojenia w toku procesu należności poszukiwanej pozwem nie oznacza, że powód przegrywa proces. Ustalenie, że należność przysługiwała powodowi od pozwanej w chwili zawisłości sporu oraz, że wytoczenie procesu było niezbędne do celowego dochodzenia należności zaspokojonej w toku procesu przez osobę trzecią nie pozwala na przyjęcie, że strona powodowa przegrała sprawę. Przeciwnie, strona powodowa w takiej sytuacji osiąga rezultat, do którego przez wytoczenie powództwa zmierzała, chociaż przedmiot sporu co do istoty sprawy przestał istnieć – spór stał się bezprzedmiotowy i z tej przyczyny strona powodowa nie może skutecznie podtrzymywać głównego żądania zgłoszonego w pozwie. Stronę pozwana w sytuacji takiej traktować należy, jak stronę przegrywającą sprawę.

Treść uzasadnienia tego orzeczenia odnieść należy odpowiednio do skargi pauliańskiej.

O kosztach procesu rozstrzygnąć należało na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za jego wynik.

Skarga pauliańska była wniesiona w niniejszej sprawie zasadnie. Spełnione były przesłanki jej uwzględnienia, zwłaszcza, że zaskarżona czynności była darma, a przysporzenie uczyniono na rzecz osoby bliskiej, przy jednoczesnej bezskuteczności egzekucji. Powództwo stało się zbędne dopiero w toku procesu i to nie przy pierwszej możliwej czynności pozwanej, a dopiero po wydaniu wyroku zaocznego i wniesieniu sprzeciwu. Pozwana nie złożyła bowiem, mimo odebrania odpisu pozwu odpowiedzi na pozew, co spowodowało orzeczenie wyrokiem zaocznym. Dopiero po wyznaczeniu terminu rozprawy na skutek wniesienia sprzeciwu, powódka wskazała majątek dłużnika i spowodowała, że dłużnik zaspokoił wierzyciela. Spowodowało to oczywiście zwolnienie obdarowanej z odpowiedzialności wobec wierzyciela, ale nie z odpowiedzialności za wygenerowane niniejszym procesem koszty. Pozwana mogłaby oczekiwać uchylecia punktu 2 wyroku zaocznego i zasądzenia kosztów na jej rzecz tylko w przypadku, gdyby wykazała, że wytoczenie powództwa było zbędne – np. gdyby wykazała, że wskazywała wierzycielowi majątek wystarczający do zaspokojenia się już wcześniej, przed wniesieniem sprawy do sądu lub, że wierzyciel nie sięgał do majątku dłużnika wypłacalnego, znanego mu z innych źródeł. Tak się jednak w niniejszej sprawie nie stało.

W sprawie niniejszej nie ma natomiast znaczenia możliwość (nie wykazana z resztą i negowana przez powódkę) zaspokojenia się wierzyciela z majątku innego współdłużnika solidarnego niż darczyńca.

Nie ma też znaczenia fakt, że koszty procesu zasądzone wyrokiem zaocznym zostały już wyegzekwowane. Gdyby Sąd uchylił wyrok zaoczny w części dotyczącej kosztów, pozwana mogłaby domagać się od powódki zwrotu wyegzekwowanego świadczenia, którego podstawa (tytuł egzekucyjny) upadła, a strona powodowa korzystająca z rygoru natychmiastowej wykonalności musiałaby liczyć się z obowiązkiem zwrotu. Utrzymanie wyroku zaocznego w części dotyczącej kosztów sankcjonuje czynności egzekucyjne dokonane na podstawie rygoru. (art. 337 i 338 k.p.c.)

Mając na uwadze powyższe, Sąd utrzymał w mocy wyrok zaoczny w części zasądzającej koszty procesu od pozwanej na rzecz powódki.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z 3 marca 2021 roku wraz z uzasadnieniem punktu 2 doręczyć pełnomocnikowi pozwanej.